

چکیده

امروزه فناوری اطلاعات در سازمان ها موجب افزایش تنوع محصولات، بهبود کیفیت و جلب رضایت مشتری و تیز سبب تسهیل روندهای اداری، افزایش بازده نیروی انسانی و افزایش سرعت و کیفیت تصمیم گیری مدیریت می شود. سازمان ها برای مجهز نگهداشتن خود به آخرین فناوری ها، ناگزیر بطور مستمر هزینه های هنگفتی متحمل می شوند. از طرف دیگر فناوری اطلاعات از یک فناوری برای کاهش هزینه ها و اطلاع رسانی سریع، فراتر رفته و بعنوان یک ابزار توانمندساز مطرح است. با توجه به اهمیت بالای حضور فناوری اطلاعات در سازمان ها در جهت ارزیابی فناوری اطلاعات در سازمان باید بتوان آن را اندازه گیری نمود در غیر این صورت امکان مدیریت آن وجود ندارد، تنها بخش کوچکی از کل زمان و تلاش صرف شده در هر سازمان ارزشی را عملاً برای مشتری نهایی ایجاد می نماید، هنگام نگاشت روند ارزش در می یابید که تنها ۵ تا ۵۰ درصد فعالیت ها عملاً ارزشمند هستند، لذا حذف این ضایعات و اتلاف ها تضمین می کند که محصول یا سرویس شما به مشتری، "گردش کاری" بدون وقفه، انحراف یا تاخیر ندارد. این اتلاف ها و ضایعات برای سازمان هزینه بر بوده و باعث هدر رفت منابع سازمان می شود. با توجه به اهمیت حوزه فناوری اطلاعات در سازمان ها شناسایی اتلاف ها و ضایعات در این زمینه و حذف آنها می تواند تاثیر شگفت انگیزی بر بهینه نمودن کیفیت تولید و ارائه سرویس ها و مدیریت فناوری اطلاعات بگذارد. هدف اصلی در فناوری اطلاعات ناب حذف ضایعات و اتلاف ها (کارهای فاقد ارزش برای مشتریان) جهت کارآمد ساختن فناوری اطلاعات در سازمان ها تا حد امکان است، هدف از این تحقیق این است که با توجه به معیارهای ناب بودن فناوری اطلاعات یک سازمان آیا این سازمان در دسته سازمان های فناوری اطلاعات ناب قرار می گیرد یا خیر.

بنابراین در تحقیق حاضر به بررسی و ارزیابی سطح ناب بودن فناوری اطلاعات با روش AHP فازی پرداخته می شود. جامعه آماری این تحقیق را می توان شامل خبرگان واحد فناوری اطلاعات در دو شرکت "سیمان آرتا اردبیل" و "سیمان نیزار قم" تعریف نمود. ابتدا معیارها و زیرمعیارهای فناوری اطلاعات توسط خبرگان سازمان تعیین گردید. سپس به صورت ساختار سلسله مراتبی تنظیم شدند و در نهایت به صورت پرسشنامه در اختیار خبرگان سازمان قرار گرفت. در مرحله بعد معیارها به صورت AHP فازی اولویت بندی شده که معیار "جلوگیری از خطا و یا درهم سازی" در شرکت آرتا اردبیل و معیار "حذف زمان انتظار / تاخیر" در شرکت نیزار قم برترین اولویت را کسب نمودند. در مرحله بعد با طرح یک پرسشنامه که دربرگیرنده اهمیت و وضعیت معیارها و زیرمعیارها در سازمان ها از نظر خبرگان است داده های لازم را جمع آوری نموده و توسط روش غربالسازی فازی داده ها را تحلیل نموده و در نهایت سطح هر یک از معیارهای اصلی در هر سازمان مشخص شده است که در دو شرکت معیارهای اصلی دارای وضعیت تقریباً مشابهی بوده اند و اکثر معیارها در وضعیت ضعیف قرار دارند.

واژه‌های کلیدی: فناوری اطلاعات ناب، اتلاف های فناوری اطلاعات ناب، سازمان، معیار، AHP فازی